

EELHINNANG**Mäe-Siksali maaüksuse detailplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse kohta****1. Kavandatav tegevus, selle asukoht ning üldised keskkonnatingimused:**

Käesolev eelhindang on antud Misso vallas Siksälä külas Mäe-Siksali maaüksuse (katastritunnus 46801:003:1833) detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse kohta. Eelhindangu aluseks on Comex Invest OÜ 19.02.2014. a Misso Vallavalitsusele esitatud detailplaneeringu algatamise taotlus koos eskiisiga.

Detailplaneeringu eesmärgiks on kinnistu jagamine, krundi ehitusõiguse määramine elamu ja kõrvalhoonete ehitamiseks, tehnovõrkude ja –rajatiste asukoha määramine ja maa sihtotstarbe muutmine.

Mäe-Siksali maaüksuse pindala on 2,55 ha. Tegemist on eelnevalt hoonestamata maaüksusega, mille maakasutuse sihtotstarbeks on 100% kaitsealune maa. Juurdepääs planeeringualale on tagatud Tsiistre-Misso-Rammuka maanteelt ja planeeritud on juurdepääsutee rajada ka kõrvalasuvalt Siksali kinnistult, kuhu on 2008 a kehtestatud ja 2011 muudetud detailplaneeringuga kavandatud juurdepääsutee (paralleelselt Siksali ja Mäe-Siksali maaüksuste piiridega).

Detailplaneeringu ala paikneb Misso Vallavolikogu 12.09.2001 määrusega nr 8 kehtestatud „Misso valla üldplaneeringu“ kohaselt detailplaneeringukohustusega alal. Misso valla üldplaneeringus on sätestatud, et detailplaneering tuleb koostada veekogude kallastest 250 m ulatusse jäävate kruntide hoonestamiseks. Üldplaneeringu kohaselt on planeeringuala reserveeritud turismi ja puhkema arendamiseks.

Detailplaneeringuala paikneb Hino maastikukaitseala piiranguvööndis ja Võrumaa teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ kohaselt maakondliku tähtsusega Misso-Tsiistre väärtuslike maastike maa-alal, alale laienevad ka Natura 2000 võrgustiku alad. Samuti paikneb planeeringualal kultuurimälestis – Asulakoht (arheoloogia kinnismälestis, registrikood 13610). Lisaks looduskaitseliste aspektidele läbib antud kinnistut Hino järve kaldal vana teekoht.

Detailplaneeringul puudub piiriülene mõju ja lähtuvalt kavandatava tegevuse (elamu ehitamine) iseloomust ka oluline strateegiline mõju maakondliku või omavalitsuse territooriumi mastaape silmas pidades.

Detailplaneeringu lahendusega nähakse ette elamu ja kõrvalhoonete rajamine nii, et ei oleks tarvis vähendada Hino järve kalda ehituskeelvööndit, et kultuurimälestise maa-ala oleks võimalikult vähe mõjutatud, et hoonestusala ei paikneks maantee kaitsevööndis ja maanteelt lähtuvad mõjud oleks vähendatavad olemasoleva kõrghaljastuse abil ning, et rajatavad teed ja tehnovõrgud oleks võimalik lahendada olemasolevat taristut kasutades.

Hoonestusala on planeeringualale kavandatud 1362 m². Planeeringualale võimalik juurdepääsutee on naaberkinnistult, mis jääb 8 m kaugusele. Hoonete teenindamiseks on vajalik planeerida tehnolahendused kasutades selleks keskkonnasäästlikke lahendusi. Eraldi parkimisplatsi planeeringualale ei kavandata.

2. Eelhinnangu õiguslik alus

Vastavalt „Planeerimisseaduse“ § 9 lõikele 12 korraldatakse detailplaneeringu koostamisel keskkonnamõju strateegilist hindamist (edaspidi KSH), kui see on nõutud „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse“ (edaspidi KeHJS) § 33 lõike 1 punktis 3 sätestatud juhtudel.

KSH tuleb läbi viia detailplaneeringule, mille alusel kavandatakse KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust või kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga, lähtudes sama paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatust. Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 on KeHJS § 6 lõike 4 alusel kehtestatud „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust, täpsustatud loetelu¹“ (edaspidi Määrus), milles on täpsustatud KeHJS § 6 lõikes 2 esitatud tegevusvaldkondade loetelu. Lisaks tuleb vastavalt KeHJS § 33 lõike 1 punktile 4 korraldada KSH strateegilise planeerimisdokumendi koostamise käigus kui see on aluseks tegevusele, mis eeldatavalt avaldab olulist mõju Natura 2000 võrgustikule ja vastavalt § 33 lõikele 2 tuleb strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevat keskkonnamõju vajaduse korral hinnata ka siis kui eelnevalt nimetatud planeerimisdokumendis tehakse muudatusi või eelnevalt nimetatud planeerimisdokumendiga kavandatakse tegevust, mille jaoks on vaja tegevusluba.

Kuna detailplaneeringuala asub Natura 2000 võrgustikku alal, siis tulenevalt määruse § 15 lõikest 8 tuleb kaaluda KSH algatamise vajalikkust kui kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoides teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti.

Tulenevalt eeltoodust ja lähtudes KeHJS § 6 lõikes 2 toodud eelhinnangu andmise nõudest otsustajale, analüüsitakse käesoleva eelhinnangu punktis 3 arvestades KeHJS § 33 lõikes 3 kuni 5 toodud kriteeriume eelpool nimetatud kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisust.

3. Eelhindang

3.1. Kavandatava tegevuse mõju erinevatele keskkonnaaspektidele:

3.1.1. Õhk.

Täiendavat märkimist väärivat õhusaastet planeeringuga kavandatav tegevus ei põhjusta, kuna detailplaneeringuga kavandatavate elamu ja kõrvalhoonete chitiste maht on minimaalne ja nende chitiste kasutuselevõtul on seal lubatud vaid tegevused, mis ei põhjusta märkimisväärset negatiivset mõju õhu kvaliteedile. Suhteliselt vähetähtis suurenemine toimub ilmselt planeeringu ellurakendamisel piirkonna liikluskooormuse osas. Kumulatiivset mõju ilmselt ei esine ning õhusaaste osas piirkonna taluvust eeldatavasti ei ületata.

2. Vesi.

Maaparandussüsteemid maaüksusel puuduvad. Veevarustus ja kanalisatsioon lahendatakse lokaalselt kasutades selleks keskkonda maksimaalselt säästvaid süsteeme.

3. Maavarad ja maa-aines.

Teadaolevalt ei paikne nimetatud planeeringualal riigile kuuluvat maavara ning planeeringuga kavandava tegevusega ei kaasne otseselt maavara või maa-ainese kaevandamist.

4. Jäätmed.

Kavandatava tegevusega kaasneb jäätmeteke. Ehitustegevuse käigus tekkivad suuremõõtmelised ja muud ehitusjäätmed tuleb üle anda litsentseeritud käitlejale. Vajadusel on kohalikul omavalitsusel õigus nõuda jäätmete üleandmist tõendavate dokumentide esitamist. Majapidamises tekkivate jäätmete käitlemine tuleb korraldada vastavalt Jäätmeseaduses ja Misso valla jäätmehoolduseeskirjas sätestatule.

5. Jääkreostus.

Kavandatava tegevuse piirkonnas ei ole eeldatavasti tegemist varasemast perioodist pärit pinnase- või põhjaveereostust.

6. Maastik.

Kuna tegemist on väikese mahuga ehitiste rajamisega hajaasustusega alale, siis oluline mõju maastikule puudub. Kavandatava planeeringuga nähakse ette rajatavate ehitiste paigutust vastavalt looduslikele oludele minimaalsete kahjudega ümbritsevale looduskeskkonnale.

7. Müra, vibratsioon, valgus-, soojus- ja kiirgussaaste.

Käesoleva planeeringuga ei ole ette nähtud tegevusi, mis põhjustaksid olulist mürataseme suurenemist piirkonnas. Mürataseme ajutist tõusu võib ette näha ehitusperioodi jooksul planeeringu ellurakendamisel ning vähesel määral pärast detailplaneeringu ellurakendamist piirkonna liiklusköormuse suurenemise tõttu.

8. Sotsiaalne keskkond

Planeeringuala asub Siksälä külas Misso valla üldplaneeringu kohaselt piirkonnas, mille maakasutus on reserveeritud puhkemajanduse ja turismi arendamiseks. Hino järve ümber asuval piirkonnal on potentsiaali areneda ja laieneda elamute ning samas ka puhke- ja turismipiirkondade näol. Planeeringualale kavandatav elamu eesmärgiga hoonestus on eeldatavalt positiivse mõjuga piirkonna arengule.

3.2. Mõju Natura 2000 võrgustikule ja maastikukaitsealale

Planeeringuala asub Hino maastikukaitseala piiranguvööndis, kus on Vabariigi Valitsuse 11.08.2005 määrusega nr 213 kehtestatud "Hino maastikukaitseala kaitse-eeskiri". Hino maastikukaitseala kaitse-eesmärk on:

- 1) EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliikide, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealused liigid, kaitse;
- 2) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – liiva-alade vähetoitliste järvede (3110*), lubjavesel mullal liigirikaste niitude (6270*), vanade loodusmetsade (9010*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.

Hino maastikukaitseala on ühtlasi esitatud ka Natura 2000 võrgustiku nimekirja linnu- ja loodusala (Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrus nr 615 Euroopa Komisjonile esitatav Natura

2000 võrgustiku alade nimekiri). Hino loodusala kaitstavad elupaigatüübid on liiva-alade vähetoitelised järved (3110), liigirikkad niidud lubjavesel mullal (6270*), vanad loodusmetsad (9010*) ja siirdesoo- ja rabametsad (91D0*).

Hino maastikukaitseala kaitsekorralduskava on koostatud aastateks 2010-2019.

3.2.1. Mõjud kaitsealustele elupaikadele ja liikidele

Looduskaitseaduse § 3 lõike 1 kohaselt loodusliku elupaiga seisund loetakse soodsaks, kui selle looduslik levila ja alad, mida elupaik oma levila piires hõlmab, on muutumatu suurusega või laienemas ja selle pikaajaliseks püsimiseks vajalik eriomane struktuur ja funktsioonid toimivad ning tõenäoliselt toimivad ka prognoosimisulatusse jäävas tulevikus ja elupaigale tüüpiliste liikide seisund on soodus. Looduskaitseaduse § 3 lõike 2 kohaselt liigi seisund loetakse soodsaks, kui selle asurkonna arvukus näitab, et liik säilib kaugemas tulevikus oma looduslike elupaikade või kasvukohtade elujõulise koostisosana, kui liigi looduslik levila ei kahane ning liigi asurkondade pikaajaliseks säilimiseks on praegu ja tõenäoliselt ka edaspidi olemas piisavalt suur elupaik.

Liiva-alade vähetoitelised järved (3110) – **Hino maastikukaitseala kaitsekorralduskava kohaselt kaitsealal viimaste uuringute põhjal antud elupaigatüüpi ei esine.**

Liigirikkad aruniidud lubjavesel mullal (*6270) - Hino maastikukaitseala kaitsekorralduskava kohaselt on elupaik kaardistatud Hino kaitsealal 2,1 hektaril Andri-Peedo ja Luha kinnistuil. Planeeringualast jääb elupaik ligikaudu 750 m kaugusele.

Arvestades planeeringuga kavandatava tegevuse lokaalset iseloomu, ei ole detailplaneeringu elluviimisega ette näha negatiivset mõju nimetatud elupaigatüübile.

Vanad loodusmetsad (*9010), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) - Hino maastikukaitseala kaitsekorralduskava kohaselt on nimetatud elupaigatüübid registreeritud 2001. aasta Natura inventuuri käigus. Vanad loodusmetsad (*9010) hõlmab eeskätt puutumataid või vähese inim mõjuga vanu metsi, aga ka looduslikult uuenenud hiljutisi põlendikke katvaid nooremaid puistuid. Siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) elupaigatüübi iseloomulikeks tunnusteks on siirdesoo metsadel sookask ja mänd ning rabametsadel valdavalt mänd. Alustaimestik on siirdesoometsas mosaiikne, turbasambla mätastel valitsevad rabataimed, mätaste vahel madalsoo liigid. Rabametsa taimestikku iseloomustab eriti tugev põõsa- ja puhmasrinne vaevakase, sookailu ja sinikaga.

Planeeringu alal on valdavalt kase ning kuuse noorendik, mis ei vasta toodud elupaigatüübi kirjeldustele. Arvestades planeeringuga kavandatava tegevuse lokaalset iseloomu, ei kaasne planeeringu elluviimisega väljapoole planeeringuala jäävatele nimetatud elupaigatüüpidele negatiivset mõju.

Planeeringualale on registreeritud II kategooria kaitsealuste liikide põhja nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*), pargi nahkhiir (*Pipistrellus nathusii*), veelendlane (*Myotis daubentonii*), suurkõrv (*Plecotus auritus*) ja suurvidevlane (*Nyctalus noctula*) elupaigad.

Põhja nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*) – Eestis elab aastaringselt. Teadaolev liikumisulatus Eestis kuni 41 km. Elavad peamiselt hoonete katuste all, pööningutel või seinapragudes, harvem puuõõnsustes ja linnupesakastides. Toitumislennud avatumates puistubiotootides –

metsalagendike ja -teede kohal, aedlinnades, parkides, alleedel, puistuga ääristatud veekogude kohal. Talvitub mitmesugustes keldrites, kindlustes, koobastes, samuti hoonetes. Peamine oht on loomade häirimine varjepaikades aga ka talvituspaikade hävinemine või liigile kõlbmatuks muutmine.

Planeeritava tegevusega ei ole ette näha olemasolevate varje- ja talvituspaikade ning toitumisalade hävinemist või liigile kõlbmatuks muutumist. Uute hoonete rajamine võib aidata kaasa uute talvituspaikade tekkimisele.

Pargi nahkhiir (*Pipistrellus nathusii*) – Rändliik, ei talvitu Eestis. Saabub mai alguses, lahkub augustis-septembris. Päevasteks varjepaikadeks on hoonete katusealused või seinapraod, harvem puuõõnsused ja linnupesakastid. Toitub puuvõrde kesk- ja ülaosas – metsaservades, alleedel, parkides, majade ümbruses, tihti ka veekogude ääres või kohal. Ohuteguriteks vanade metsade, parkide, alleede, õõnsate puude kadumine, eriti veekogude äärest. Ohtudeks on ka metsaäärsete hoonete kadumine ja hoonete puitkonstruktsioonide töötlemine mürkainetega.

Planeeritava tegevusega ei ole ette näha olemasolevate varje- ja talvituspaikade ning toitumisalade hävinemist või liigile kõlbmatuks muutumist. Uute hoonete rajamine võib aidata kaasa uute varjepaikade tekkimisele.

Veelendlane (*Myotis daubentonii*) – Eestis elab aastaringselt. Teadaolev liikumisulatus Eestis kuni 101 km. Saaki püüab eranditult veekogude kohal lennates, seetõttu asuvad päevased varjepaigad suvel jõgede, järvede, tiikide läheduses. Peamiselt poegimiskolooniad asuvad tavaliselt puuõõnsustes. Asustab ka linnupesakaste. Talvitub suurtes tehiskoobastes, vähearvukalt suuremates keldrites. Ohuteguriteks on talvituspaikade hävinemine või kõlbmatuksmuutumine, häirimine talvituspaikades, õõnsate puude vähesus. Samuti veekogude seisundi halvenemine, näiteks nende kinnikasvamine.

Planeeritava tegevusega ei ole ette näha olemasolevate varje- ja talvituspaikade ning toitumisalade hävinemist või liigile kõlbmatuks muutumist.

Suurkõrv (*Plecotus auritus*) – Eestis elab aastaringselt. Teadaolev liikumisulatus Eestis kuni 66 km. Suvised lennupaigad asuvad hõredamates puistutes, vanemates metsades, parkides, alleedel. Toitub puuvõrdes süües okstel istuvaid ööliblikaid, aga ka hoonetes, keldrites ja koobastes, kus leiab seintelt liblikaid. Meelsasti asustab ka linnupesakaste. Talvitub eri tüüpi keldrites ja ka koobastes. Ohustab häirimine varjepaikades ning mürgiste puidukaitsevahendite kasutamine hoonetes. Samuti talvituspaikade hävinemine või liigile abikõlbmatuks muutumine.

Planeeritava tegevusega ei ole ette näha olemasolevate varje- ja talvituspaikade ning toitumisalade hävinemist või liigile kõlbmatuks muutumist. Uute hoonete rajamine võib aidata kaasa uute talvituspaikade tekkimisele.

Suurvidevlane (*Nyctalus noctula*) – Rändliik, ei talvitu Eestis. Soojal kevadel võib saabuda aprillis, meilt lahkub augustis-septembris. Päevasteks varjepaikadeks on enamasti puuõõnsused. Toitub kõrgel lennul metsade, suuremate parkide, alleede, lagendike ja veekogude kohal. Ohuteguriteks vanade metsade, parkide ja õõnsate puude kadumine.

Planeeritava tegevusega ei ole ette näha olemasolevate varje- ja talvituspaikade ning toitumisalade hävinemist või liigile kõlbmatuks muutumist.

3.2.2. Järeldused

Mäe-Siksali maaüksuse detailplaneering näeb ette varasemalt inim mõjutatud alale osaliselt asustuse taastamise. Planeeringuala teenindavate tehnovõrkude ja -rajatiste planeerimisel kavandatakse kasutada keskkonnasäästlikke lahendusi ning võimalusel olemasolevat taristut.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 5 sätestab, et keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

Mäe-Siksali maaüksuse detailplaneeringuga ei kavandata tegevusi, mis oleksid Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõikes 1 toodud olulise keskkonnamõjuga tegevused. Detailplaneeringuga ei kavandata ehitisi, mille ehitusprojekti koostamisel on vajalik läbi viia keskkonnamõjude hindamine. Puudub vajadus teha ettepanekuid maa-alade või üksikobjektide kaitse alla võtmiseks.

Igasugust võimalikku ohtu kaitseala kaitse-eesmärgi rikkumiseks saab vältida või viia miinimumini, kui ehitiste ja vajalike kommunikatsioonide asukohtade valikul arvestatakse maastiku ja looduskeskkonna eripära ning kaitsetingimusi. Kui kavandatav tegevus arvestab kaitseala kaitse-eeskirjaga, ei ole mõju suurus ja ruumiline ulatus ümbritsevale keskkonnale ohtlik ega ületa keskkonna vastupanu- ja taastumisvõimet.

Planeeringualal ei asu otseselt Hino loodusalal kaitstavaid Natura 2000 elupaigatüüpe ning puuduvad ka eeldused nende väljakujunemiseks. Arvestades planeeringuga kavandatava tegevuse lokaalset iseloomu, ei ole planeeringu realiseerumisega ette näha olulise negatiivse mõju avaldumist Natura 2000 elupaigatüüpidele.

Planeeringualale on registreeritud viis II kategooria kaitsealust nahkhiire liiki. Nimetatud liikide peamiseks varje- ja talvituspaikadeks on vanemad metsad, puuõõnsused, keldrid, koopad jne. Planeeringuga ei kavandata tegevusi, mille tulemusena oleks ette näha olemasolevate varje- ja talvituspaikade hävinemist või seisundi halvenemist. Samuti ei kavandata planeeringuga tegevusi, mille tulemusena oleks ette näha olemasolevate toitumisalade hävinemist või nende seisundi halvenemist. Enamus planeeringualast on endine põlumaa, mis on vähese hooldamise tõttu hakanud metsastuma. Valdavalt on tegemist kase ja kuuse noorendikuga. Planeeringuala Hino järvega piirneval, hinnanguliselt veekogu kalda ehituskeeluvööndi (50 m laiusel) alal, esineb ka vanemaid puid, mis võivad olla sobilikud nahkhiirte varje- ja talvituspaikadeks. Planeeritavate tegevustega ei kavandata tegevusi veekogu kalda ehituskeeluvööndi (50 m laiusel) alal. Uute hoonete rajamine võib aidata kaasa uute varje- ja talvituspaikade tekkimisele. Arvestades planeeringuga kavandatava tegevuse lokaalset iseloomu, ei ole planeeringu realiseerumisega ette näha negatiivse mõju avaldumist kaitstavatele liikidele.

Planeeringu koostamisel tuleb tagada, et arendustegevuse käigus peetakse silmas nii inimese kui ka looduse huve nii, et Hino maastikukaitseala kaitse-eeskirja kaitse eesmärgist peetakse kinni.

„Looduskaitseadus“ ei välista kaitseala piiranguvööndis ehitustegevust. Kui ehitamisel järgitakse „Looduskaitseaduses“ ja „Hino maastikukaitseala kaitse-eeskirja“ nõudeid, siis ei ole kavandatav tegevus olulise mõjuga kaitsealale.

Lähtuvalt eeltoodust saab asuda seisukohale, et Mäe-Siksali maaüksuse detailplaneeringuga kavandatu elluviimine ei too kaasa Natura 2000 aladele olulise (negatiivse) keskkonnamõju avaldumist ning KSH koostamise algatamine ei ole vajalik.

3.3. Mõju Võru maakonna teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ tingimustest lähtuvalt

Võru maakonna teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ kohaselt asub kavandatava planeeringu ala Misso-Tsiistre maakondliku tähtsusega vääruslike maastike alal, kus tuleks järgida kohalikku ehitustraditsiooni ning hooned hoolikalt paigutada maastikku. Hoonete ehitamisel või ümberehitamisel tuleb säilitada ja sobitada paikkonnale omaseid hoonemahte, arhitektuurilisi elemente ning jälgida konkreetse piirkonna ajaloolisi ehitustraditsioone. Planeeringu koostamisel on ette nähtud arvestada nimetatud teemaplaneeringu tingimustega.

4. Järeldus

Eeldades, et planeeringuga kavandatavate ehitiste mõju keskkonnale on minimaalne võimaldab käesolev eelhindang järeldada, et KS läbiviimine detailplaneeringu koostamisel ei ole vajalik, kuid selle vajadus võib tekkida sõltuvalt Keskkonnaameti seisukohast käesolevale eelhindangule. Kui planeering koostatakse arvestades keskkonna- ja õigusaktide ning teemaplaneeringu nõudeid, uut ehitustegevust ei planeerita inventeeritud elupaigatüüpide ja kaitsealuste taimede kasvualale ei kaasne detailplaneeringu ellurakendamisega tõenäoliselt negatiivset keskkonnamõju. Elamu rajamine on positiivne mõju küla sotsiaalsele keskkonnale ning selle mõju negatiivsete aspektide vältimiseks tuleb suurt tähelepanu pöörata avalikustamisele ja kinnistu naabrite kaasamisele planeerimisprotsessi.

Aigar Paas
Vallavolikogu esimees